

CẢM NGHIỆM VỀ LƯƠNG TÂM

“Lương tâm là tiếng nói của Thượng Đế trong tâm hồn chúng ta, nhưng Thượng Đế cũng cho chúng ta quyền tự do hành động. Để khỏi hành động lầm lẫn, chúng ta phải tự đào luyện (formation) để có một lương tâm chính trực theo tín ngưỡng của mỗi người thể hiện chân lý mà Thượng Đế đã ban cho nhân loại.”

1– Giáo luật và Lương tâm

Các tín ngưỡng đều có các giới răn, giới luật. Tuân giữ các giới răn tức là tuân luật, luật này hướng dẫn đến chân lý. Người ta thường nói: *“Sống không có kỷ luật, thì chết sẽ không được vinh quang”*. Thiên đàng, Niết bàn, Cõi phúc đều có giá cả. Sống buông thả, tự do, tự tại *“Ngoài vòng cương tỏa chân cao thấp. Trong thú yên hà cuộc tình say”*, nếu không chịu niêm kinh hôm sớm, giữ cho lục căn thanh tịnh, xa lánh tội lỗi thì khó hưởng được phước đời đời... *“Do this, you will live: If you wish to enter eternal life, keep the commandments”*.

2– Dĩ nhiên không ai bắt buộc mình phải tuân giữ giới luật, Nếu muốn được hưởng phước đời thì phải làm lành lánh dữ trong lời nói cũng như hành động. Nói khác đi, khi tuân giữ các giới luật, con người tuân giữ một cách tự nguyện. Thiên Chúa khuyên nhân thế hãy theo Ngài vì Ngài là Đường, là Chân lý, là Sự sống. *“Theo Ta các con sẽ biết được chân lý và chân lý sẽ giải thoát các con”*. *“Come, follow me, you will know the truth, and the truth will make you free”*. Nhờ đó, chúng ta có cơ may thoát khỏi tục lụy, xích xiềng của thế trần.

3– Thiên Chúa không bắt buộc thế nhân phải tuân luật vì có tự do hành động, con người mới có thể chịu trách nhiệm về hành vi của mình. Có tự do hành đạo, con người mới có công đức. Tín ngưỡng nào cũng phải biết tôn trọng quyền cá nhân tự quyết. Sự ép buộc tuân luật lệ chỉ áp dụng cho thuở thiếu thời vì khi đó lý trí chưa ý thức được những gì nên nói và những việc không nên làm.

4– Tuân giữ các giới luật là nguồn gốc của sự khôn ngoan *“Fear of law, which is the beginning of wisdom” (Prv.17)*. Thiện và ác là một ý niệm tương đối vì *“Bên này núi Pyrénées là chân lý thì bên kia là sai lạc”*. Nhưng thế thượng thường tình, có những điều

ác “malum in se”, có nghĩa là tự nó đã là ác mà nhân thế đều công nhận như tội giết người không xã hội nào dung tha.

5– Sự phân biệt thiện ác chẳng những do luật lệ của mỗi quốc gia, giới luật của mỗi tôn giáo mà lương tâm con người cũng vừa là nhân chứng (witness) vừa là quan tòa (judge) phán xét hành vi của mỗi người. Lương tâm (conscience), cũng như ý thức, tuy vô hình, nhưng âm thầm, tiềm ẩn, điều hướng hành vi của con người. Con người có thể che mắt luật pháp, che mắt thiên hạ về hành vi bất chính của mình nhưng không thể che mắt lương tâm. Vì thế, người đời thường không làm việc trái lương tâm, phần vì sợ bị lương tâm cắn rứt, phần khác vì sợ hậu quả không được vào cõi phúc đời sau.

6– Lương tâm là quan tòa của Thiên luật (natural/divine law). “Cọp giết người cọp yên ngủ. Người giết người thức đủ năm canh”. Trong tận đáy lòng của mỗi người có một loại luật, Luật này không ràng buộc như luật đời (man made law), nhưng mời gọi con người làm lành, lánh dữ. “In the depth of his conscience, man detects a law which does not impose on himself, but which hold him to obedience. Always summon him to love good and avoid evil, the voice of conscience can when necessary speak to his heart more specifically: Do this and sun that” (Rom. 2: 14–16).

7– Đúng vậy, tiếng lương tâm, khi cần sẽ khuyên con người làm điều lành và lánh điều ác. Lương tâm có trách nhiệm nên cũng có quyền hạn, đó quyền chế tài khiến cho những người phạm tội thường bị lương tâm cắn rứt... và nhờ đó, có khi tội nhân thú tội trước vị linh hướng để xin hoà giải hay cơ quan công lực để xin đền tội.

8– Những kẻ theo chủ thuyết vô thần (atheism) thường có những hành vi vô nhân, thất đức vì họ đã bán linh hồn cho quỷ. Một điều quan trọng là khi tâm trí vô minh (invincible ignorance) lương tâm dễ bị làm lẫn. Vô minh có thể là trạng thái tâm trí bị hà tỳ, rối loạn thần kinh (psychopath) không đủ lý trí sáng suốt để phân biệt được phải trái hoặc không có ý chí (will) vững mạnh để chọn sự lành, lánh sự dữ khiến cho lương tâm bị làm lẫn (erroneous conscience) có khi làm sai mà tưởng là đúng! Tôn giáo hướng thượng hành vi con người thì các chế độ độc tài lại cho là thuốc phiện (the opiate of the people).

(1) Các chế độ độc tài vi phạm tự do tôn giáo, xóa bỏ luân lý cổ truyền, chiếm đoạt tài sản của các giáo hội, bách hại thiện nam, tín nữ... vì họ được tẩy não, theo duy vật biện chứng, chỉ tin vào những gì hữu hình và không tin con người có linh hồn hay hậu kiếp, cho nên thú tính (animality) mạnh hơn nhân tính (humanity). Cán bộ vô thần luôn luôn tâm động, trí quân, không thấy được ánh sáng chân lý. Họ chủ trương cứu cánh biện minh cho phương tiện “La fin justifie les moyens”, là chủ trương trái luân thường đạo lý.

(2) Giết địa chủ để cải cách điền địa là bằng chứng của lương tâm làm lẫn vì làm chuyện xấu không thể có kết quả tốt. “It is not licit to do evil that good may come of it”. Luật pháp liệt loại hành động phi nhân như sát nhân là loại “malum in se”. Tự bản chất các hành vi này là hành vi vô luân “Whatever is hostile to life itself, such as any kind of

homicide, genocide, euthanasia, and voluntary suicide... all these and the like are a disgrace” (Gaudium et Spes).

9– Những ai không chấp nhận tôn giáo, thường sống trong tình trạng ấu trĩ, chưa trưởng thành như Tổng Thống Hoa Kỳ Coolidge đã nhận xét “Only when men began to worship, they begin to grow”. Chỉ khi nào con người có tín ngưỡng mới trưởng thành. Những người tôn thờ chủ nghĩa vô thần là những người chưa trưởng thành về trí tuệ, mê muội, chưa được mặc khải, sống trong thế giới vô minh, vấp phải hết lỗi lầm này đến lỗi lầm khác. Vì thế chính quyền các chế độ tài rất sợ nhân dân được tự do, vì luật hoàn mỹ nhất là luật tự do hành động. “The perfect law is the law of liberty”.

10– Những người chủ trương vô thần càng ngày càng lãnh hội được ngoài thế giới hữu hình còn có thế giới vô hình và trở lại hữu thần. Sự bành trướng của các tôn giáo trong các xã hội vô thần là một chứng minh cụ thể cho nhận định này. Ngay trong các xã hội độc tài, khuynh hướng vô thần không không chế nổi khuynh hướng hữu thần, nên đảng cầm quyền phải dùng những phương pháp đàn áp, ngăn cản sự tự do hành đạo của các tôn giáo, hay tạo nên các tổ chức ma giáo “quốc doanh” để phục vụ chủ trương vô thần. Họ sống trong ma giới đầy si mê, lầm lạc “*Ma đưa lối, quỷ đưa đường, lại tìm những chốn đọa trường mà đi*”! (Nguyễn Du).

11– Sợ dĩ các chính quyền vô thần hay dùng bạo lực là vì các chính quyền vô thần không có khả năng thuyết phục, và mất năng lực thu hút kẻ cả với giới vô sản. May thay, Cộng đồng quốc tế vô thần càng ngày càng thu hẹp và đang đi đến chỗ triệt tiêu... Con người khi chưa ý thức được thế giới linh thiêng, chưa biết thờ phụng đáng chí tôn thì trí tuệ sẽ vô minh và chưa được trưởng thành. Họ không phân biệt được phải trái, vấp phải hết lỗi lầm này đến lỗi lầm khác... cho đến lúc sụp đổ toàn diện như Liên bang Xô Viết... mới biết tấp tễnh xây dựng lại tương lai với sự trợ lực về cả tinh thần lẫn vật chất của thế giới hữu thần trong tinh thần vị tha, bác ái. Ba mươi năm sau, Putin lại vì tham vọng tiến chiếm Ukraine. Mong rằng biến cố này sẽ chóng chấm dứt trước phản công của dân tộc Ukraine với sự trợ lực của thế giới Tự Do. Các quốc gia tự do thường chủ trương “Lấy nhân nghĩa thắng hung tàn. Đem chí nhân thay cường bạo” chiếu theo điển mô chung của các tôn giáo hiện hành.

12– Trong các tín ngưỡng thì “Giáo hội Công giáo đã minh thị tỏ lòng cung kính và ngưỡng mộ tất cả truyền thống tinh thần của các Tôn Giáo và muốn dẫn thân trong cuộc đối thoại chân thành với các tín hữu của các tôn giáo. Những giá trị tôn giáo mà các đạo giáo dân gian giảng dạy đang chờ đón sự viên mãn trong Đức Giê-su Ki-tô”.

“Asia is also the cradle of the world’s major religions—Judaism, Christianity, Islam and Hinduism. It is the birthplace of many other spiritual traditions... The Church has the deepest respect for these traditions and seeks to engage in sincere dialogue with their followers. The religious values they teach await their fulfilment in Jesus Christ.”

13– Tông Thư Veritatis Splendor và Tông thư Ecclesia in Asia giúp chúng ta am hiểu thêm công việc của Chúa Thánh Linh qua các phương cách cứu rỗi tiềm ẩn trong chủ trương tổng quát: “*Ngoài Giáo hội Công giáo, không có sự cứu rỗi – Extra Ecclesiam, nulla salus*” và “No one can enter the Kingdom of God unless he is first born of water and Spirit.” (Jn 3:5).

Từ thuở tạo thiên lập địa, từ Đông chí Tây, từ Nam chí Bắc, con người đã tin vào một Đấng Tạo Hóa (Creator). Bản Tuyên Ngôn Độc Lập của Hoa Kỳ năm 1776, đã nêu lên tín niệm mọi người được sinh ra bình đẳng và được Tạo hóa ban cho những quyền bất khả tương nhượng trong đó có quyền được sinh sống, được tự do và tìm kiếm hạnh phúc. “All men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights”.

Theo Thánh Thomas Aquino, Đấng Tạo hóa toàn năng, là đệ nhất nguyên nhân/tác nhân, (First Cause/agent) tạo nên muôn loài và vũ trụ. “Đấng Thượng Đế nội tại (immanent) ở trong vạn vật và trong nội tâm hay lương tri của mỗi người nên trên bình diện tự nhiên Thiên Chúa đã đương nhiên hiện hữu trong tâm trí của con người rồi.”

14– Vì thế, giáo hữu trong giáo hội không những phải yêu chuộng những người đồng tín ngưỡng mà phải yêu chuộng cả những người không cùng tín ngưỡng nhưng có lòng thành. Quan niệm này được Công đồng Vatican II (1962–1965) xác nhận qua Hiến chế Vui Mừng và Hy vọng (Gaudium et Spes. 4): “The Church Pastors... speaking with love and mercy not only to believers but to all people of good will” vì ơn Cứu Độ của Chúa được ban cho mọi người. “Salvation is open to all”.

15– Để xác minh ý niệm cứu rỗi một cách rộng rãi, Công Đồng Vatican II đã tuyên bố đối với những ai, không vì lỗi của họ, không biết gì về Thiên Chúa và Giáo hội, nhưng cố công tìm kiếm Thiên Chúa với lương tâm chính trực, “có thể” được sự sống đời đời.... Vì lòng thành và chân lý tìm thấy trong những người này chờ đón sự viên mãn trong Đức Giê-su Ki-tô. “*Those who without any fault do not know anything about Christ or His Church, yet who search for God with sincere hearts and under the influence of grace, try to put into effect the will of God as known to them through the dictate of conscience... can obtain eternal salvation... Nor does divine Providence deny the help that are necessary for salvation to those who, through no fault of their own, have not yet attained to the express recognition of God, yet who strive, not without divine grace to lead an upright life. For whatever goodness and truth is found in them is considered by the Church as preparation for the Gospel and bestowed by Him who enlightens everyone that may in the end have life*” (Lumen Gentium, 16).

Tạm kết

Lương tâm là tiếng nói của Thượng Đế trong tâm hồn chúng ta, nhưng Thượng Đế cũng cho chúng ta quyền tự do hành động. Để khởi hành động lầm lẫn, chúng ta phải tự đào

luyện (formation) để có một lương tâm chính trực theo tín ngưỡng của mỗi người thể hiện chân lý mà Thượng Đế đã ban cho nhân loại.

De Colores
Trần Xuân Thời

Nguồn: Internet eMail by Trần Xuân Thời chuyển

Đăng ngày Chúa Nhật, April 10, 2022
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQTB/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH